

Sygn. akt V KK 309/20

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 kwietnia 2020 r.,
sprawy **H. S.**,
uniewinnionego od zarzutu popełnienia czynu z art. 284 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej
subsydialnej B. J.
od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. akt IV Ka (...),
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Z.
z dnia 30 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł :

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) obciążyć oskarżycielkę subsydialną kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 30 sierpnia 2019r. sygn. akt II K (...), H. S. został uniewinniony od popełnienia czynu polegającego na tym, że w okresie od sierpnia 2017 r. do 2 października 2017 r. w L., gmina Ł. dokonał przywłaszczenia 3 silosów na ziarno o wartości po 20.000 zł każdy, 36 boksów dla zwierząt o wartości po 1.500 złotych każdy oraz w okresie do 2 października 2017 r. w L., gmina Ł. dokonał przywłaszczenia wyposażenia dzierżawionych na podstawie umowy dzierżawy nieruchomości rolnej zabudowanej „ZR L.” z dnia 9 września

1996 r. budynków w postaci instalacji technologicznych o wartości 24.000 zł, elektrycznych o wartości 4.000 zł i wodno - kanalizacyjnych o wartości 2.000 zł oraz ocieplenia o wartości 6.000 zł, powodując straty o łącznej wartości 150.000 zł na szkodę B. J., tj. przestępstwa z art. 284 § 1 k.k.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej zarzucając: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mający istotny wpływ na jego treść, obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 284 §1 kk oraz art. 46 § 1 k.k. poprzez ich niezastosowanie, obrazę prawa procesowego, mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie: art. 4, 7, 366 § 1 i 410 k.p.k.

Podnosząc powyższe zarzuty pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację obrońca oskarżonego wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. IV Ka (...), powyższy wyrok został utrzymany w mocy.

Od tego wyroku kasację wniosła pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej, zarzucając:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej poprzez niewłaściwą argumentację rozpoznanych zarzutów apelacyjnych co do naruszenia prawa materialnego, tj. przepisu art. 284 § 1 k.k. i błędów w ustaleniach faktycznych w zakresie prawa własności silosów na ziarno i boksów dla koni oraz przyjęcia, iż silosy na ziarno nie były trwale związane z gruntem, a boksy dla koni z budynkami, przy czym wadliwa argumentacja Sądu opierała się na założeniu, iż boksy dla koni zostały zespolone z budynkami w sposób przemijający na czas trwania umowy dzierżawy, natomiast połączenie silosów na ziarno z gruntem następowało także do przemijającego użytku, ze względu na sposób połączenia, sposób budowy silosów i ich przeznaczenie, w sytuacji gdy wolą stron umowy dzierżawy nie było połączenie przedmiotów do użytku wyłącznie na czas dzierżawy, gdyż m.in. zgodnie z:

a) § 10 umowy nr (...) dzierżawy nieruchomości rolnej (w brzmieniu obowiązującym od 9.09.1996 r.) po zakończeniu dzierżawy Dzierżawca zobowiązany był zwrócić Wydzierżawiającemu przedmiot dzierżawy w stanie niepogorszonym wynikającym z zasad prawidłowej gospodarki, bez obowiązku zwrotu przez Wydzierżawiającego równowartości nakładów poczynionych przez Dzierżawcę,

b) § 8 umowy dzierżawy (w brzmieniu przewidzianym m.in. Aneksiem nr (...) z dnia 25.02.2009 r.) dzierżawca mógł ponosić nakłady inwestycyjne (...), po uzyskaniu pisemnej zgody Wydzierżawiającego i uzgodnieniu z nim sposobu rozliczenia za dokonane ulepszenia (...), a o tym, czy połączenie następuje jedynie dla przemijającego użytku, rozstrzyga co do zasady treść umowy dzierżawy, natomiast cecha "trwałego związania z gruntem" budowli sprowadza się do posadowienia obiektu na tyle trwale, by zapewnić mu stabilność i możliwość przeciwdziałania czynnikom zewnętrznym, mogącym go zniszczyć lub spowodować przesunięcie, czy przemieszczenie na inne miejsce, natomiast nakład na rzecz z chwilą połączenia staje się częścią składową, o jakiej mowa w art. 47 § 2 Kodeksu cywilnego lub w art. 48 Kodeksu cywilnego;

2. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak wyczerpującego rozważenia przez Sąd II instancji wszystkich zawartych w apelacji zarzutów, analizowanych przez pryzmat całości sprawy, w tym treści umowy nr (...) dzierżawy nieruchomości rolnej z dnia 9.09.1996 r. i treści złożonej apelacji co doprowadziło do wydania wyroku bez należytej analizy tych zarzutów oraz stanu faktycznego sprawy, i sporządzenia uzasadnienia wyroku w sposób uniemożliwiający pełną jego merytoryczną weryfikację i odniesienie się do jego treści;

3. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez nieprawidłowe przeprowadzenie kontroli odwoławczej i zaakceptowanie dowolnej oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji w zakresie podważenia wiarygodności dokumentów stwierdzających, iż doszło do skutecznego przeniesienia własności silosów na ziarno na oskarżycielkę subsydiarną w postaci umowy sprzedaży z dnia 22.06.2011 r. zawartej w formie aktu notarialnego oraz pism z Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, w tym pisma z 8.11.2017 r., w sytuacji gdy z dokumentów tych wynika, iż zgodnie z wolą

wydzierżawiającego w trakcie trwania umowy dzierżawy z 9.09.1996 r. połączenie przedmiotów - silosów na ziarno, nie miało charakteru przemijającego i tym samym nie następowało wyłącznie na czas dzierżawy,

4. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez nieprawidłowe przeprowadzenie kontroli odwoławczej i zaakceptowanie dokonanej przez Sąd I instancji oceny materiału dowodowego z pominięciem istotnych w sprawie dowodów, tj. umowy nr [...] /96 dzierżawy nieruchomości rolnej z dnia 9 września 1996 r., zgodnie z którą z przewidzianego w § 10 obowiązku należy wyprowadzić wniosek, że poniesienie wszelkich nakładów na przedmiot umowy dzierżawy, w tym postawienie silosów na ziarno nie mogło mieć charakteru przemijającego skoro w chwili ich postawienia dzierżawca wiedział, iż po zakończeniu dzierżawy nie będzie mógł żądać od wydzierżawiającego zwrotu ich równowartości,

5. rażące i mający istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 284 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie w wyniku błędnej wykładni znamion "cudzej rzeczy" lub "prawa majątkowego" polegającej na przyjęciu, iż terminowość zawartej umowy dzierżawy oraz sposób połączenia i budowy silosów oraz ich przeznaczenie świadczą o przemijającym charakterze połączenia stosownych rzeczy, co z kolei oznacza, iż oskarżony usuwając z dzierżawionej nieruchomości silosy na ziarno i boksy dla koni działał jako ich właściciel, w sytuacji gdy w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, z uwzględnieniem treści zawartej umowy dzierżawy z dnia 9 września 1996 r., umowy sprzedaży z dnia 22 czerwca 2011 r. oraz pism z Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oskarżony usuwając z nieruchomości, którą dzierżawił silosy na ziarno oraz z budynków boksy dla koni nie działał jako właściciel tych rzeczy, gdyż silosy na ziarno stanowiły części składowe gruntu, a boksy dla koni część składową budynków w rozumieniu art. 47 i 48 Kodeksu cywilnego i jako nakłady na przedmiot umowy dzierżawy nie mogły stanowić odrębnego przedmiotu własności, tym bardziej, iż o połączeniu do przemijającego użytku decyduje treść umowy między osobami zainteresowanymi.

Na podstawie powyższych zarzutów skarżąca wniosła o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie Sądowi Rejonowemu w Z. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja była oczywiście bezzasadna. Na wstępie podkreślić należy, że jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, skarga spełniać musi kryteria określone w art. 519 k.p.k., tj. być skierowana wobec prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Nie czyni temu zadość formalne powołanie się na naruszenie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. lub 457 § 3 k.p.k., a w istocie powtórzenie zarzutów apelacyjnych sprowadzające się do kwestionowania poczynionych przez Sąd I instancji i zaakceptowanych w toku kontroli instancyjnej ustaleń w zakresie statusu spornych silosów oraz boksów. Taki zabieg, stanowiący *de facto* próbę zainicjowania ponownej niedopuszczalnej co do zasady w postępowaniu kasacyjnym weryfikacji tychże ustaleń, przesądzał o powyższej ocenie wniesionego przez pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Wbrew twierdzeniu skarżącej, Sąd II Instancji z powinności rozważenia wszystkich zarzutów apelacyjnych się wywiązał, a dokonując weryfikacji oceny dowodów nie stwierdził uchybień, stanowiących naruszenie art. 7 k.p.k. czy 410 k.p.k., zaś swoje stanowisko umotywował zgodnie z wymogiem art. 457 § 3 k.p.k. Nie został wyłączony spoza stosownej uwagi Sądów żaden fragment materiału dowodowego, co wskazywałoby na zaniechanie wszechstronnej jego oceny i oparciu rozstrzygnięcia na materiale niepełnym. To, że jednym dowodom dano wiarę w całości lub w części, innym zaś odmówiono tego przymiotu, jest wyrazem swobodnej ich oceny (art. 7 k.p.k.), nie zaś ich zignorowania. Twierdzenie o wystąpieniu na tym polu uchybień byłoby zasadne jedynie w sytuacji, w której ocena ta nie zostałaby poprzedzona ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, rozważeniem okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego, pozostawałaby w sprzeczności ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego i nie została wyczerpująco i logicznie uargumentowana w uzasadnieniu wyroku. Tymczasem – jak zasadnie przyjął Sąd Okręgowy – żaden z powyższych mankamentów na

gruncie niniejszej sprawy nie wystąpił. Podstawę wyrokowania stanowiła zarówno treść umowy dzierżawy nieruchomości rolnej z dnia 9 września 1996 r. jak też sporządzonych do niej aneksów, a nadto wykaz z dnia 22 października 2010 r. ujawniony przez Agencję Nieruchomości Rolnych w związku z wystawieniem nieruchomości na sprzedaż jak również treść aktu notarialnego, w którym na oskarżycielkę posiłkową subsydiarną przeniesiono własność nieruchomości dzierżawionej uprzednio przez H. S., dokumentacji zdjęciowej wykonanej w trakcie dokonywania oględzin miejsca, technologii montażu silosów na ziarno przedłożonej przez B. Sp. z o.o., jak również relacje pochodzące od osobowych źródeł dowodowych. Ocena powyższych dowodów, adekwatnie do zarzutów apelacji, poddana została stosownej kontroli, zaś brak akceptacji dla jej wyniku nie stanowi przesłanki do twierdzenia, iż doszło do rażącego naruszenia prawa mogącego mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.).

Kasacja została oparta na przyjęciu odmiennej optyki w zakresie statusu spornych boksów oraz silosów i forsowaniu poglądu przeciwnego do wyrażonego przez Sądy obu instancji, że stanowiły one własność oskarżonego z uwagi na brak cech określonych w art. 47 i 48 k.c. Skarżąca wywodzi nietrafność tych ustaleń z odmiennej oceny poszczególnych dowodów, wskazując między innymi, że o istnieniu tytułu własności decydowały zapisy wspomnianej umowy oraz aneksów, zarzucając, że Sąd odwoławczy za tę podstawę przyjął jedynie wolę oskarżonego. Nie można się z takim zarzutem zgodzić, albowiem z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, że punkt wyjściowy dla kontroli i akceptacji ustaleń poczynionych w pełnym zakresie przez Sąd I instancji, stanowiły stosowne regulacje Kodeksu cywilnego. Jak wskazał Sąd odwoławczy, zastosowanie tych przepisów implikowało uznanie, że przedmiotowe boksy i silosy nie stanowiły nakładów inwestycyjnych, o których mowa w umowie, a co za tym idzie nie mogły być one uznane za części składowe zakupionej przez oskarżycielkę posiłkową subsydiarną nieruchomości. Skarżąca, poza wyrażaniem odmiennej poglądu i powtórzeniem argumentacji apelacyjnej, nie wykazała rażących uchybień w tym sposobie dedukcji, które mogłyby z uwagi na swoją rangę dyskwalifikować zaskarżone kasacją orzeczenie.

Nie znajduje na gruncie niniejszej sprawy racji bytu zarzut obrazy prawa materialnego (art. 284 § 1 k.k.), której miałyby dopuścić Sąd II instancji akceptując ocenę prawną przyjętą przez Sąd *meriti*, skoro pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej poczynawszy już od apelacji, konsekwentnie zwalcza ustalenia determinujące uznanie realizacji jednego ze znamion charakteryzujących typ powyższego czynu zabronionego. Choć w przepisach procedury karnej nie istnieje unormowanie, które zakazywałoby kwestionowania jednocześnie ustaleń faktycznych oraz prawidłowości subsumpcji pod określony przepis ustawy karnej, to przyjmując jednak należy, że takie ograniczenie dyktują reguły prawidłowej wykładni. Tego rodzaju naruszenie można podnieść tylko wówczas, gdy autor równocześnie nie podważa ustaleń faktycznych związanych z subsumpcją prawną zachowania skazanego. Jeżeli bowiem okazałyby się one nieprawidłowe, to błędem pierwotnym byłby właśnie błąd w ustaleniach faktycznych, a dopiero jego następstwem wadliwa ocena prawna (zob. np. postanowienia SN: z 15 lutego 2007 r., IV KK 234/06, OSNwSK 2007; z 20 listopada 2008 r., V KK 158/08, OSNwSK 2008, poz. 2340; z 2 grudnia 2008 r., III KK 230/08, LEX nr 491425). Determinuje to uznanie, że nie było podstaw do sformułowania zarzutu obrazy prawa materialnego, skoro skarżąca kontestuje sam trzon ustaleń, który zadecydował o wydaniu i utrzymaniu w mocy wyroku uniewinniającego.

Powyższa ocena zarzutów kasacyjnych implikowała uznanie kasacji za oczywiście bezzasadną w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k., a wobec braku przesłanek określonych w art. 536 k.p.k. wydanie orzeczenia oddalającego nadzwyczajny środek zaskarżenia. Zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k., stosowanym odpowiednio w postępowaniu kasacyjnym (art. 637a k.p.k.), oskarżycielka posiłkowa subsydiarna została obciążona kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.